

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Metodika výuky pro obory v kombinované formě výuky

Ing. Hana Pařilová, Ph.D.

Tato velmi stručná metodika je určena jako příručka pro mladé či nové pedagogy, tutory a učitele, kteří na Fakultě textilní budou organizovat výuku oborů v kombinované formě výuky, budou tutory nebo vedoucí závěrečných prací studentů.

Obsah

1.	Definice a pojmy v kombinované formě výuky	2
2.	Charakteristika studenta v kombinované formě výuky	3
3.	Doporučená organizace průběhu studií v kombinované formě pro FT	5
4.	Doporučená organizace průběhu studia předmětu	6
5.	Studijní materiály v distanční části kombinované formy výuky	7
6.	Hodnocení studujících v kombinované formě výuky	10
7.	Závěrečné práce	10
8.	Vyhodnocování prací	12

1. Definice a pojmy v kombinované formě výuky

V kombinované formě výuky se běžně používají termíny, které je nutno vysvětlit hned na začátku. Pojmy se používají většinou všude tam, kde je kombinovaná forma výuky zavedena.

Kombinovaná forma výuky. Ve 21. století se v ČR postupně začal objevovat termín „kombinovaná výuka“. Dlouhou dobu trvalo, než pracovníci vysokých škol přešli z dřívějšího dálkového studia na kombinovanou formu. Zprvu to byla jen pouhá výměna nadpisů nástěnek. Dálkové studium bylo vyměněno za nový nadpis: kombinované studium. V žádném případě to ale s vlastním kombinovaným studiem není tak jednoduché.

Kombinovaná forma studia je skutečnou kombinací dvou forem výuky: prezenční a distanční. Studenti v kombinované formě výuky tedy absolvují jak část výuky v prezenční formě, tak část výuky v distanční formě. Distanční forma výuky je forma nová, kterou zejména využívají velké země. Vzdálenost bydliště studenta od centra výuky je příliš velká, nelze dojíždět. Student se učí sám jen s podporou organizátora studia, tutora. Kombinovaná forma výuky není a ani nenahrazuje dálkové studium. Rozdíl je v tom, že v kombinované formě výuky se v části distanční věnuje pozornost samostudiu. Toto samostudium je ovšem řízeno a kontrolováno organizací, která studium zajišťuje.

Pojem distanční vzdělávání. Distanční vzdělávání je multimediální forma řízeného studia. Vyučující (tutoři) jsou v průběhu vzdělávání trvale nebo převážně fyzicky odděleni od studujících. „V zásadě platí, že v distanční výuce se nepřednáší!!!“ (Zlámalová, 2000) Multimediálnost je možnost využití všech dostupných komunikačních prostředků, jimiž lze učivo prezentovat. Většinou student v domácím prostředí může přednášku libovolně přerušit nebo zopakovat. Přednáška může být jen namluvená k individuálnímu poslechu. Přednáška může být ozvučená prezentace. Přednáška může být vytvořena jako výukový film.

Distanční vzdělávání využívá multimediálních možností (TV programy, rozhlas, počítačové programy, výukové filmy), ale může být založena i na klasickém principu psaného textu. Tento text ale musí odpovídat samostatnému studiu, viz. kapitola 5.

Studijní materiály. Jsou to veškeré studijní texty a informační zdroje, které jsou součástí řízené výuky. Do studijních materiálů patří i výukové filmy, výukové

programy Pro distanční formu se zvláště dbá na přehlednost a ucelenost zadávaných studijních zdrojů. Tištěné studijní materiály jsou základem.

Výukový balík. Soubor studijních pomůcek a materiálů, které se vztahují k předmětu nebo celému oboru. Vzdělávací instituce tento balíček (u distančních forem výuky) zasílá přímo studujícímu po zaplacení stanoveného poplatku. Může se jednat o soubor textilních materiálů, např. katalog nebo soubor chemikálií k domácím pokusům, může se jednat o soubor tištěných skript, výukové CD nebo jen o přidělení hesla do výukového prostředí.

Tutor je osoba, která je v písemném kontaktu se studujícím, řídí jeho samostudium.

Tutoriál. Setkání studujících s tutorem je nazýván jako tutoriál. Nejedná se o soubor přednášek, ale o semináře, diskusní skupiny, laboratorní cvičení apod. Tutoriály mohou být organizovány buď jako celotýdenní setkání nebo několik kratších setkání během semestru.

2. Charakteristika studenta v kombinované formě výuky

K úspěšnosti studentů v kombinovaných formách výuky je třeba pochopit charakteristiku studujícího. Student v kombinované formě studia je většinou člověk, který je již trvale zaměstnán, většinou již má svou rodinu a nemusí mít bydliště v místě, kde studuje. V zaměstnání tito lidé musí plnit náročné úkoly, absolvují služební cesty. Mnohdy jezdí za pracovními úkoly do zahraničí. Rodinné povinnosti ať již k nezletilým dětem nebo starým rodičům často tohoto studenta časově vyčerpávají natolik, že volný čas ke studiu nachází až v pozdních večerních hodinách a studuje místo odpočinku. Ideálním stavem je student, který pracuje v oboru a tento obor také studuje. Bohužel je stále častějším jevem, že student studuje obor, ve kterém nepracuje a navíc ani v budoucnu pracovat nechce. Získaný titul, udělený na základě absolvování bakalářského nebo magisterského programu, je vyžadován zaměstnavatelem ke zvýšení kvalifikace, postupu a tedy ke zvýšení platu. Tento typ studenta má většinou studijní problémy. Student v kombinované formě výuky může mít i jiné, časově náročné aktivity, které sice vzdělávací instituce neřeší, ale měla by s nimi počítat. Většinou právě z důvodů těchto aktivit si student zvolil kombinovanou formu studia. Kombinované formy studia jsou tedy vhodné pro ty, kterým nevyhovuje dlouhé pasivní sezení na přednáškách a kteří upřednostňují samostudium. Kombinovaná forma výuky je vhodná pro ty studující, kteří chtějí začít pracovat a zároveň získat titul.

Nevýhodou kombinovaného studia určitě je, že studentům chybí denodenní kontakt se spolužáky i vyučujícími. Bývají méně „v obraze“, pokud jde o dění na fakultě, mají méně šancí včas a flexibilně reagovat na zajímavé nabídky a sdílet důležité informace. Sociální kontakty se uskutečňují většinou jen na sociálních sítích - tedy komunikaci zajišťuje jen internet. Pokud však naváží přátelské vztahy se svými kolegy, studium se stane pro ně bezesporu o mnoho snadnější – a hlavně zábavnější. (Vysoké školy.cz, 2014)

3. Doporučená organizace průběhu studií v kombinované formě pro FT

Studijní oddělení a funkce studijního oddělení neodmyslitelně patří ke každému vysokoškolskému studiu. Studijní oddělení kontroluje průběh studia, provádí zápisy do ročníku a během studia řeší mnoho formálních úkonů spojených s organizačními předpisy školy. Svou funkci studijního oddělení má i v případě studijních problémů. Doporučuje se jedna osoba na studijním odd., která zajišťuje jen studenty v kombinované formě výuky.

Koordinátor a rozvrhář je často jedna a tatáž osoba. Rozvrh pro kombinovanou formu studia by vždy měl brát ohled na dojíždění studentů ze vzdálenějších míst i na to, že jsou to lidé většinou zaměstnaní. V poslední době již zaměstnavatele nezajímá, co student v mimopracovní době dělá. Nebere ohledy na studium svých zaměstnanců. Často má zaměstnanec problém vybrat si náhradní volno nebo si vzít jeden den dovolené. S tím vším by měl rozvrhář počítat již před vlastní tvorbou rozvrhu. Koordinátor musí vědět o každém požadavku na výuku v laboratořích, dílnách, exkurzích apod. Koordinátor koordinuje výuku ve vztahu s počtem studentů a místností, ve vztahu s vyučujícími a jejich požadavky na obsazení specializované laboratoře. Koordinátor hlásí správci budov pohyb studentů i učitelů v sobotách a nedělích v průběhu semestru. Koordinátor může zorganizovat výměnu některých hodin za jiné, pokud vyučující právě nemůže na výuku přijít v sobotu. Koordinátor zajišťuje hladký a plynulý proces tutoriálů o víkendových dnech.

Poradce, tutor, styčná osoba pro studenty určitého oboru – nejlépe v jedné osobě – je další důležitou osobou kombinované výuky. Student vzdálený od centra výuky má mnoho dotazů, které se mohou zdát primitivní. Někdy stačí nepřehledné stránky univerzity, fakulty, katedry. Problémy vznikají při nedostatečných možnostech komunikace s vyučujícím. Styčná osoba nejlépe pro jeden obor je seznámena natolik dobře s celou organizací, že může radit studentům s jejich většími i drobnými studijními problémy. Jedná se zejména o problémy organizační (kdy má student jít k zápisu, kolik kreditů musí splnit, jak přestoupit do jiného ročníku, jak přerušit studium, kdy odevzdávat závěrečnou práci, jak oslovit svého vedoucího pro závěrečnou práci, které úkony musí student udělat, aby mohl studium zakončit apod.). Poradce, tutor nebo tzv. styčná osoba by měla alespoň jednou za rok v průběhu studia neformálně promluvit se studenty o formálních záležitostech.

„Kombinované studium mívá **oproti** jeho prezenční variantě **pevně stanovený studijní plán**. Studenti jsou tak trochu **limitováni předepsanými předměty a nemohou si volit**, který semestr a v jaké seminární skupině (tedy v jaký čas,

popřípadě u jakého vyučujícího) daný předmět absolvují. V tomto to mají jejich prezenční kolegové snazší, neboť pro ně se předměty otvírají většinou pravidelně, a tak si mohou vybrat, kdy daný předmět absolvují. Mimoto mají studenti kombinovaného studia méně alternativ, jak získat požadovaný počet kreditů jiným způsobem (**třeba výběrem předmětů z nabídky jiných fakult nebo účastí na exkurzích a nepovinných praxích**).“ (Vysoké školy.cz, 2014)

4. Doporučená organizace průběhu studia předmětu

Průběh výuky v kombinované formě studia má několik obecně daných fází:

a) **Vstupní seminář**, kde jsou jasně definovány cíle studia, studenti jsou seznámeni se strukturou a obsahem celého semestru, eventuálně celého studia. Studentům je představena styčná osoba, na kterou se mohou v průběhu studia obrátit s otázkami vztahujícími se ke studiu. Je vhodné provést úvodní slovo ke každému předmětu, kde se studující poznávají navzájem mezi sebou, ale i se svými tutory, konzultanty.

b) **Samostatné studium** spočívá ve studiu tištěných materiálů, psaní písemných seminárních prací a konzultací. Konzultace mohou probíhat elektronickou poštou, telefonem i na sociálních sítích.

c) **Tutoriály** jsou zpravidla nepovinná setkání studujících s tutorem. Probíhají laboratorní cvičení, skupinové práce, odborné diskuse mezi studujícími a tutory. Na tutoriálech by se měly zodpovídat dotazy studujících. Objasňovat některé pasáže ze samostatného studia. Tutoriály nejsou založeny na přednáškové činnosti – k tomuto účelu jsou studijní materiály.

d) **Samostatné studium** – pokračování. Student vypracovává další dílčí seminární práce, probíhají konzultace

e) **Závěrečný seminář** je věnován opakování učiva. Na závěrečném semináři se píšou písemné testy, eventuálně probíhají závěrečné zkoušky.

Již po prvním setkání studujících na akademické půdě student zná termíny odevzdávání seminárních prací, zná termíny tutoriálů i termíny zkoušek.

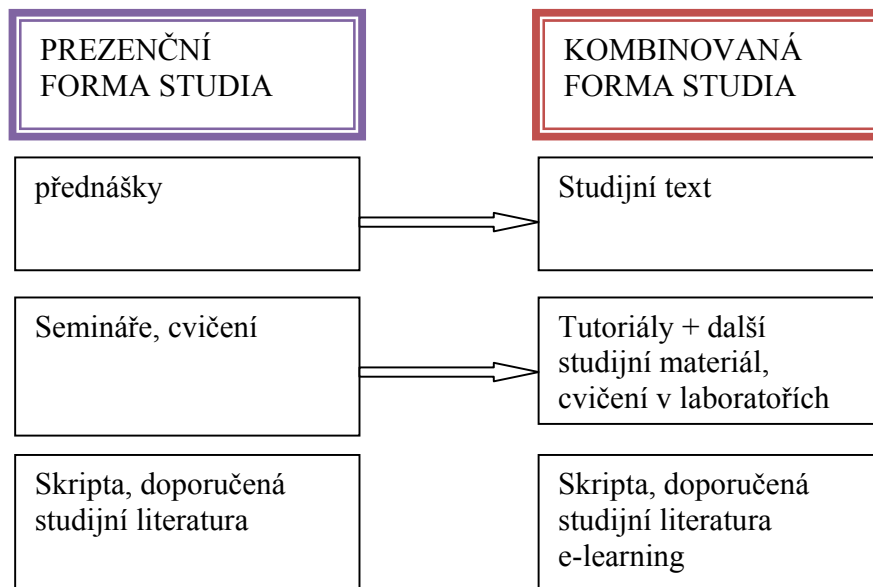
Z vlastních zkušeností doporučuji plánovat výuku u kombinovaných forem výuky v semestru přibližně jednou za měsíc v pátek a sobotu. V pátek by měl být začátek posunut na pozdější dopolední hodinu, aby všichni dojíždějící měli možnost včas přijet. Sobotní výuka je koncentrována spíše do dopoledních hodin, protože odpoledne jsou studenti již unavení a méně vnímaví.

Jednoduchá matematika: Studující mají tedy 4 bloky v pátek a 4 bloky v sobotu, přibližně 4x za semestr. Z toho vyplývá přibližná doba prezenční výuky, což je 32 výukových bloků. Z těchto faktů musí vycházet koordinátor a rozvrhář. Pokud se bere v úvahu průměrně 5 předmětů za semestr, pak na předmět připadne 6 bloků seminářů a cvičení na jeden předmět.

5. Studijní materiály v distanční části kombinované formy výuky

Kombinovaná forma výuky zahrnuje prezenční a distanční část, je nutno vysvětlit rozdíly mezi způsoby výuky u těchto forem výuky, zvláště pak je důležitá role studijních materiálů.

V prezenční výuce se student s vyučujícím setkává tzv. “face to face“ (pokud navštěvuje řádně a pravidelně přednášky i semináře či cvičení). Zná svého přednášejícího a cvičícího ke každému předmětu. Zná jeho styl výkladu. Může se kdykoliv na cokoliv zeptat osobně při přednáškách nebo cvičeních. Student v prezenční formě výuky je systematicky posouván ve výuce po dobu celého semestru. Ke studiu jsou těmto studentům doporučována skripta a odborná literatura.

Obr. č. 1 Schéma rozdílu v prezenční a kombinované formě výuky

V distanční formě studia student svého tutora, vyučujícího nebo zkoušejícího nemusí za celou dobu studia osobně potkat. Komunikace probíhá na dálku pomocí telefonování, komunikaci na PC ať je to osobní korespondencí nebo hromadnou

komunikací a sociálních sítích. Pro distanční formu výuky je typická vysoká úroveň organizace a komplexnost studijního servisu.

V kombinované formě výuky se předem počítá s výukou částečně prezenční a částečně v distanční formě. V prezenční části se zpravidla student dostaví do vzdělávací instituce. Přednášky jsou velmi omezené, měly by je nahrazovat kvalitní, srozumitelné výukové distanční texty, viz obr. 1. Semináře a cvičení musí být navrženy tak, aby praktická cvičení probíhala rychle a účelně, tzn., že k tomuto účelu musí být vypracované další studijní materiály, návody na cvičení, zadání seminárních prací atp.

Principy psaní distančních textů

Jak je patrné z obr. č. 1, v kombinované formě výuky se klade důraz předně na výukový text. Ten by měl zajišťovat aktivitu studujících. Podobně, jako přednášející zaujme své posluchače vhodnými příklady z praxe, položí řečnickou otázku nebo vloží oddechový příběh. Výukový text by měl řídit vlastní studijní proces. To znamená, že student přesně zná cíle svého studijního snažení. Výukové texty pro distanční část studia musí mít dostatek zpětné vazby. Texty tedy budou mít za každou dílčí kapitolou otázky, na něž se v textu najde jednoznačná odpověď. Ve výukových textech jsou i závěrečné testy, podobné písemné zkoušce. Pro zpětnou vazbu je vhodné uvést správné odpovědi těchto zkušebních testů. Příkladem je nejmenovaná katedra, která vyvěsila 500 otázek z jednoho předmětu a z těchto otázek náhodně vybírala tři k vlastní ústní zkoušce.

Výukové texty pro distanční studium musí vyrovnávat nedostatek informací, které by mohl student získat na přednáškách. V textech by měl být uveden seznam doporučené literatury s doporučením významu té které literatury. Není vhodné pro distanční studium doporučit desítky odborné literatury, ale je vhodné z této doporučené literatury vybrat tu nejvhodnější. Tím je student veden k výběru učiva, k určitému stylu a k užívání odborných výrazů.

Ve speciálních distančních textech se s oblibou využívá aplikace naučené látky na praktické životní zkušenosti studujících.

Jak by tedy měla vypadat struktura kapitol distančních textů? Základními částmi je úvod, výkladová část a závěr.

Úvod. Obsahuje především cíle. Je to jedna z nejsložitějších částí, kdy autor tyto cíle musí specifikovat jasně a srozumitelně. Následuje uvedení do studia, návod jak efektivně studovat text, jak s ním pracovat. V úvodu může být také definován popis studijních výsledků, eventuálně použití výsledků v praxi. Zvyklostí u distančních textů bývá nastíněna doba potřebná ke studiu, aby si student rozvrh dopředu svůj

studijní čas. V úvodu je také dobré shrnout předběžné znalosti, které jsou potřeba k pochopení nové látky.

Výkladová část. V této části výukového textu je uveden vlastní učební text. Výkladová část musí být přehledná a s logickým uspořádáním. Ve výkladové části jsou uvedeny hojně doplňující ilustrace, příklady, odkazy na odbornou literaturu, schémata, grafy – vždy okomentované a popsané. Ve výkladové části je dobré navázat se čtenářem pracovní dialog, podobný mluvenému slovu. Styl psaní textu nemá studujícího uspávat, ale povzbudit ho v jeho činnosti.

Závěr. Stručný závěr se shrnutím učiva je vhodný uvádět na závěr každé kapitoly. Důležité je, aby student věděl, co se právě naučil. I v závěru mohou být uvedena schémata, která shrnují předchozí text. V závěru je vhodné uvést rozsáhlejší případy z praxe, praktické využití naučené látky. Ze zkušenosti je známo, že tyto poznatky si studenti zapamatují mnohem snadněji než nudné definice a vzorce. V závěru distančních textů se doporučuje uvádět autokorektivní cvičení s bodovým hodnocením. Student se tak sám přesvědčí, zda porozuměl textu, zda se předkládanou látku správně naučil. Na závěr kapitoly nebo i na závěr celého textu se uvádí další doporučené studijní materiály, odkazy na odbornou literaturu, vědecké články atp.

Typografická forma textu. Z mého vlastního výzkumu vyplývá, že studující v kombinované formě výuky upřednostňují menší formát studijních textů, jak velikostí formátu skript A5, tak rozsahem textu. Často studují v dopravních prostředcích, na dovolených, o víkendech a v tom případě je příjemnější studovat v menších dávkách. Důležité je také použité písmo a rozmístění textu na stránce. Příliš dlouhé souvislé texty jsou často nepřehledné. Příliš krátké popisy obrázků bez vysvětlujícího textu jsou mnohdy nesrozumitelné. Většinou jsou pro výuku nevhodné PP přednášky, které jsou podkladem pro přednášku v prezenčním studiu. Obsah překládaného studijního textu má být přehledně napsaný, detailní, ucelený a logicky uspořádaný systém hlavních a vedlejších nadpisů. Distanční výukový text používá hojně obrázků a znaků, které usměrňují učivo. Nedílnou součástí jsou schémata a tabulky, vždy komentované.

Zásady pro psaní jasného a srozumitelného výkladu

- odstavec obsahuje pouze jednu hlavní myšlenku,
- krátké věty, nepřesahující 20 slov,

Příklad 1 Místo jedné věty: „Tato vlákna velmi dobře drží tvar - souvislá dutina snižuje hmotnost vlákna, vzduch v ní působí nepatrně jako tepelný izolant ale

zejména dutina sama znesnadňuje ohyb vlákna.“ Je lépe napsat vět několik: „Dutá vlákna drží svůj tvar. Souvislá dutina snižuje hmotnost vlákna. Vzduch v dutině vlákna působí jako izolant. Dutina znesnadňuje ohyb vlákna.“

- v souvětích omezovat vedlejší věty, hlavní věty usnadňují orientaci,
- vyhýbat se více negativům v jedné větě,

Příklad 2 Místo „Nic není nemožné.“ Raději napsat “ je možné...“

- kde je to možné, používat obvyklá, dobře známá slova,
- vysvětlit všechny odborné termíny,
- omezovat používání zájmen,
- vyvarovat se odbornému slangu.

Příklad 3 Místo: „...tkaniny s nižší gramáží...“ použít: „ tkaniny s nižší plošnou hmotností než 100g/m²“

6. Hodnocení studujících v kombinované formě výuky

Úroveň hodnocení studujících v kombinované formě studia se nijak neliší od hodnocení studentů studujících prezenčně. Liší se ve formě hodnocení. Tato forma je většinou písemná, stejně jako je písemná samostatná práce studenta.

Každý předmět by měl končit samostatnou prací studenta. Jsou to různé typy úkolů, v nichž studující prokáže osvojení vědomostí a znalostí. V samostatné práci má studující dokázat, že pochopil souvislosti a vztahy mezi hlavními oblastmi učiva. V samostatných pracích student aplikuje učivo v určité oblasti do praxe, která mu je blízká. Nejčastěji se zpracovávají případové studie, eseje na dané téma, testy, výpočty, protokoly z nejrůznějších pokusů, které vyhodnocuje většinou tutor. „V anglickém prostředí je používán termín Tutor Marked Assignmet (TMA), který zohledňuje fakt, že tyto práce zadává a hodnotí tutor.“(Zlámalová 2000)

Tutor hodnotí práci z hlediska formálního vyjadřování, správnosti výsledků, z hlediska správnosti používání odborných termínů, zkratk, apod. Dnešní trend, kdy studující vyhledává informace na internetu, se musí přijmout jako fakt. V takovém případě se hodnotí, jak student vlastními slovy reaguje na uvedené citace a fakta, hodnotí se správnost odborného výběru textu a informací. Tutor však nikdy neopravuje chyby a nedostatky v samostatné práci. Pouze je vyjmenuje a navrhne autorovi, jak chyby napravit.

7. Závěrečné práce

Závěrečné práce studentů studujících v kombinované formě výuky by se neměly nijak lišit od prací studentů v prezenčním studiu. Při zadávání závěrečné práce musí škola (tedy zadavatel), v zastoupení vedoucího práce, brát zřetel na to, že student je pracovně vytížen. V ideálním případě (pokud je mu to umožněno)

student zpracovává dílčí problematiku svého zaměstnavatele. Vždy je zapotřebí ke studentovi přistupovat individuálně.

Zadávání témat závěrečných prací

Cíl práce. Hlavní zásadou zadávání závěrečných prací je definovat cíl práce. Cíl musí být jasně a srozumitelně definován. Nemusí ale být hlavním nadpisem práce. Je nutno rozeznat cíl a cestu, která k cíli vede. Cíl je charakterizován slovy: návrh, vytvoření, výběr, realizace, odůvodněné doporučení, apod. Cestou k cíli je využít adekvátní postupy, které lze charakterizovat slovy: komentovaná rešerše, proměření a vyhodnocení, prozkoumání a vyvození závěrů, analýzy, dedukce, provedení výběru, doporučení, atp. Jak uvádí Militký: „Cíle a formulace problému, příp. vědecké postavení otázky jsou někdy stejně hodnotné nebo i závažnější než vlastní řešení, neboť ukazují směr řešení. Například u zadání „Výzkum zhoršení spřadatelnosti bavln z jisté oblasti pěstění v letech 1988-89“ je podstatné stanovit, jaké vlivy mohou pravděpodobně ovlivnit spřadatelnost nebo jakými deduktivními nebo induktivními postupy je lze pravděpodobně odkrýt. K cíli směřuje i formulace pracovní hypotézy. (V uvedeném případě se ukázala jako příčina přemnožení mšic, jejich sekrety zvýšily lepivost vláken.)“ (Kryštůfek, Militký).

Teoretická část. Není nutná u bakalářských prací. Teoretická část může být i částí rešeršní, ovšem komentovanou vlastními slovy. Vždy je nutno zvážit, zda ji student má oddělovat teorii od vlastního experimentu, vlastních praktických pokusů. U bakalářských prací se většinou za úvodní teoretický problém klade ihned vlastní problém, který je i řešen. Současným nešvarem teoretických částí je opisování internetových článků a skript bez uvedení souvislostí s tématem a cílem práce. V teoretické části je vhodné uvádět:

- vlastní specifikace problémů, které bude práce řešit,
- zvolené metody zpracování a zdůvodnění jejich výběru,
- předpokládané cíle řešení.

Praktická část práce. Tato část práce by měla vycházet z teoretických poznatků. Většinou bývá velmi důležitá, mnohem důležitější jak teorie. V praktické části studující dokazuje, jak o problému přemýšlí, jak ho řeší, analyzuje, dedukuje, píše dílčí závěry.

Závěr je spolu se zadáním nejsledovanější částí závěrečných prací. Závěry proto **musí** stručně a přehledně konstatovat získané poznatky a jejich významnost. Dále se v závěru uvádějí stručně doporučení pro aplikaci výsledků řešení. Závěry mají

mít pro uživatele výsledků jednoznačný charakter. V případě, že výsledky neodpovídají očekávání, je třeba tento fakt napsat (například pro nedostatečně veliký výběr měření nebo pro nevyhovující přesnost aparatury či kvalitu vzorků nebo obdržených informací). Doporučení může naznačit potřebu daný úkol opakovat. Z práce ovšem musí být zřejmé, že jinak byla prováděna poctivě a s dostatečným seznámením se studovanou problematikou, a že neadekvátní výsledky nejsou důsledkem nedostatečné snahy nebo znalostí. (Kryšřtůfek, Militký).

8. Vyhodnocování prací

Často se diskutuje nad formou oponentského posudku. Jak takový posudek psát je velmi pěkně napsáno v Akademické příručce (Meško a kol., 2006). Zdá se být nevhodné zdlouhavě v posudku psát, o čem práce je, ale hodnotitel by se měl zaměřit na několik zásadních bodů:

- a) **Hodnocení úrovně závěrečné práce** (seminární, závěrečná práce z předmětu, bakalářské nebo diplomové práce), hodnotí se formální úroveň i obsahová úroveň. Vhodné je hodnocení jednotlivých bodů zadání a jejich splnění či nesplnění. Slovní vyjádření by se mělo týkat splnění či nesplnění vyčteného cíle (pokud tento cíl byl vůbec vytyčen).
- b) **Hodnotí se samostatnost myšlení studenta**, tím se ovšem nemíní samostatné stahování textů z internetu, ale vlastní myšlení studenta, jak tyto informace zpracuje, okomentuje, jaké z toho vyvodí závěry.
- c) **Hodnotí se práce s odbornou literaturou**, správné psaní odkazů i přímých citací. Zde je vhodné také komentovat, zda uvedená literatura je či není vhodná, zda je či není zastaralá.
- d) **Tvořivý přístup studenta** by se měl ohodnotit obzvlášť důkladně, neboť každá práce by měla něco vytvořit, přinejmenším alespoň myšlenku.
- e) **Hodnotí se výběr metod a technik**, výběr cesty ke splnění cíle.
- f) Důležité je **vyhodnocení zpracování výsledků**, včetně statistických výpočtů a zvláště interpretace těchto výpočtů.
- g) V posudcích je dobré **zdůraznit pozitivní prvky práce**
- h) Vedoucí práce dále hodnotí **celkovou aktivitu studenta** během psaní závěrečné práce.
- i) **Připomínky a negativní stanoviska** je vhodné promítnout do otázek, které vhodně doplňují oponentský posudek. Na tyto otázky student odpovídá při vlastní obhajobě práce. Doporučuje se pro každou práci uvádět otázky vhodné k diskusi před zkušební komisí.

Použitá literatura:

Dvořáková E. *Několik poznámek o distančním vzdělávání*. Liberec : TUL, 1998. ISBN neuv.

Dvořáková E. – Švingalová D. *Některé praktické poznámky k hodnocení studijních opor a studujících v distanční výuce*. Sborník semináře – Aktuální problémy v distančním vzdělávání v České republice. Liberec : TUL, 1997. ISBN 80-7083-260-6

Kryštůfek, J., Militký, J., Nosek, S. *Zpracování diplomových a bakalářských prací – metodika*. Dokument grantu Investice do rozvoje vzdělávání. Liberec : TUL.

Meško, D., Katuščák, D., Findra J. a kolektiv *Akademická příručka* (české, upravené vydání) Martin : Osveta, 2006. ISBN 80-8063-219-7

Průcha J. *Distanční vzdělávání I*. Praha : NCDV, 1997. ISBN neuv.

Vysoké školy.cz. *Pro a proti kombinovaného studia*. [cit. 16. 6. 2014] Dostupné z: <http://www.vysokeskoly.cz/clanek/kombinovane-studium>

Zlámalová, H. *Příručka pro tutorý distančního vzdělávání, pracovní verze pro semináře*. Praha : NCDV, 2000. ISBN neuv.